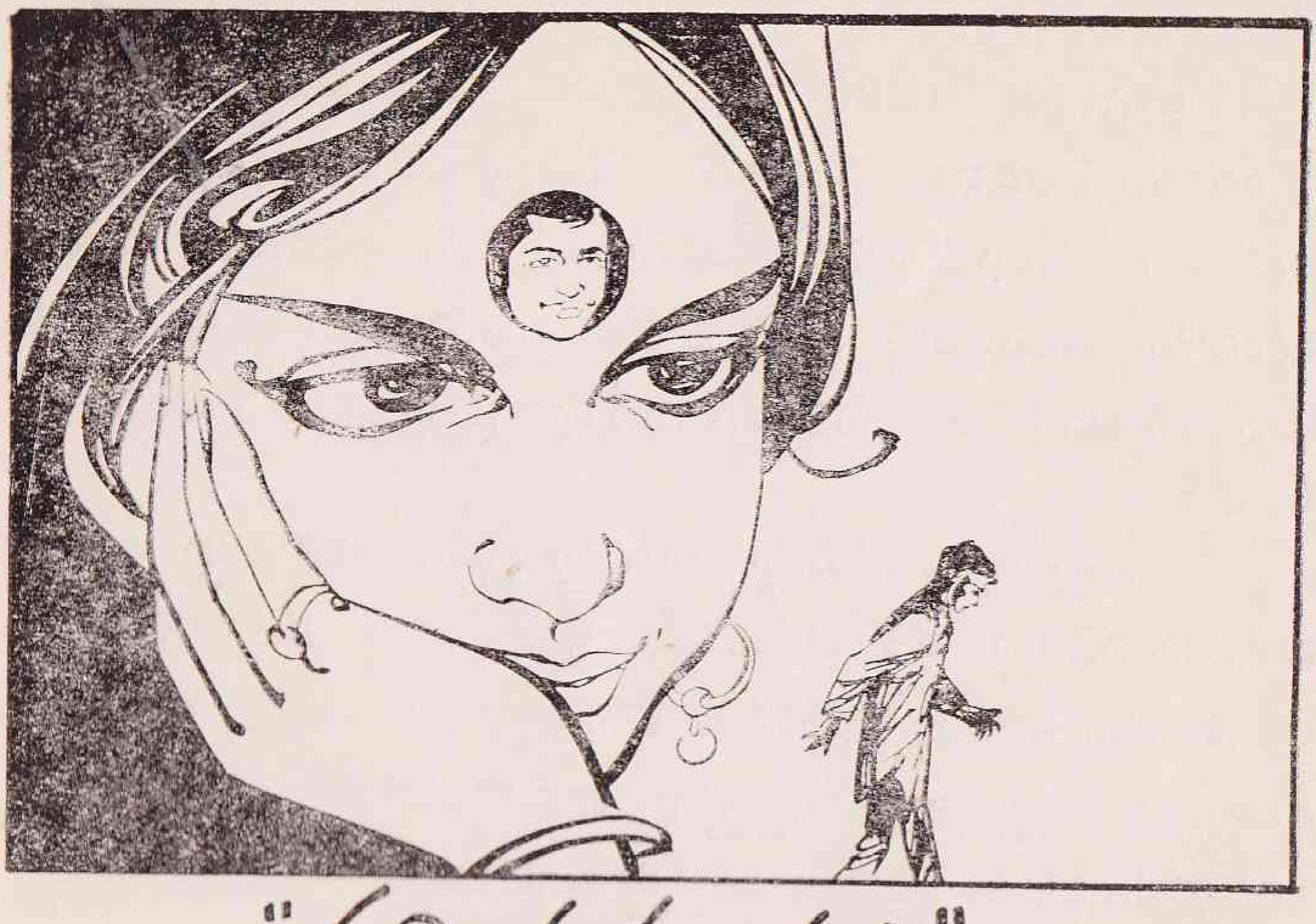

"కోరిక కూడదు"

'అరచేతంత అస్సాంను అయిదు రాష్ట్రాలుగా విభజించినపుడు అరటాకంత ఆంధ్రదేశాన్ని రెండుగా చీల్చితే మాత్రం మునిగిపోయేదేముంది?' అని ఉన్నట్టుండి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధి ఈమధ్య మధ్యంతరం ఎన్నికల ప్రకటన చేసినట్లు ప్రకటించిందని వింటేగూడ అంత ఆశ్చర్యపడేవాడిని కాను! కానీ ఆ మాటలు నా చెవుల్లో పడ్డప్పుడు కాలు నిలదొక్కుకుని నిలబడలేకపోయాను.

పనిగట్టుకొని పెంచిన పూలతోట అందంగా వుంది. అంతకంటే అందంగా వుంది ఆవరణలో మేడ! మరొకప్పుడయితే ఆ ప్రశాంతావరణము, గాలితో మేలమాడుతున్న పూ బాలలు....గుండె పరవశించి పోయేదేమో? కానీ ఓరగా మూసిన తలుపుసందు నుండి దూసుకొని వచ్చిన మాటలుమాత్రం నన్ను హడలగొట్టాయి—అక్కడ కుక్కలు ఘూర్కాలు లేకపోయినా!

ఆశ్చర్యంలో మునిగి అడుగు అటు యిటు కదల్చలేకపోయాను. ముందడుగు వేయువాడు మొనగాడు. వెనుకంజ వేయువాడు పిరికివాడు. అటో యిటో తేల్చుకోగలిగేది మొనగాడే! నీళ్ళు నములుతూ నిలబడేది పిరికివాడు. అసలు పిరికి వానికే బోలెడన్ని ఆలోచనలు. అప్పటికే నేను ఆ యింటి ఆవరణదాటి వీధినపడి నడుస్తున్నానంటే — నే నెవరో మీకు తెలుసు!

నడుస్తున్నాను. నడుస్తూ ఆలోచిస్తున్నాను. ఆలోచిస్తూ అడ్డమైన వాళ్ళమీద పడినట్లు పడి తప్పుకొంటున్నాను. 'బిడ్డ తప్పతాగినట్లుందే!' అన్నమాటలు వినడం తప్పుకోలేక పోతున్నాను. 'మనిషి చాలమట్టుకు, డబ్బును కాలాన్ని చాల జాగ్రత్తగా వాడుకొంటాడు' — అని ఋజువు పరచుకోవడానికి ఆ స్థితిలోకూడ 'రైలు సౌకర్యమా? మోటారుమేలా? ఏది ముందు వెడుతుంది? ఎందులో పదిపైసలు తక్కువ?' అని వివరాలు అడిగి తెలుసుకుంటున్నాను. ఆంధ్రదేశంలో కరువో కాలమో అని బస్సు చార్జీలు విపరీతంగా పెంచారని, ఒళ్లు గుల్లకాకుండా కొంప చేరాలంటే రైళ్ళేమేలని-బాటప్రక్కన మసాలావడలు అమ్ముకొనే ముసలిదిచెప్పింది. కమ్మని మసాలావడలాంటి కమ్మని మాట చెప్పింది. అంతమంచి సలహాకు కృతజ్ఞత తెలుపలేదని జగడ మాడడానికి పాపం! ఆ పాతకాలపు ముసలి దానికి తెలియదు. బదులుగా రెండు వడలు కొనుక్కున్నాను, ఆలోచనకు మేతగా ఉపకరిస్తాయని.

రైలు సిద్ధంగా వుంది. నా కోసమే వేచి ఉన్నట్లుంది. పై చిల్లర డబ్బుగతి పరమాత్ము డెరుగునని టిక్కట్టు చేతి కందడమే తరువాయిగా ఒక్క అడుగులో బండిలో పడ్డాను.

బండి బయలుదేరింది. ప్లాట్‌ఫారంమీద అయిదు నిమిషాల అందమైన జాతర జరిపి, ఆ అయిదు నిముషాల జాతరలో కొందరిని నవ్వించి, మరి కొందరిని యేడిపించి సుఖదుఃఖాలకు, మోదఖేదాలకు అతీతుడైన వేదాంతిలా బిగ్గరగా నిట్టూర్చి రైలు బయలుదేరింది.

చేతిలో కమ్మని మసాలా వడలు....మనస్సును తొలిచే ఆలోచనలు....ప్రజాస్వామ్యానికి ప్రతీకగా నిలబడివున్న ఆ మూడవతరగతి రైలు పెట్టెలో అర్థంకాని రంపు....నిర్లక్ష్యంగా పరుగులుతీస్తూ వుంది రైలు. అందమైన ఆ యింటిముందు నిలబడ్డ రెండు నిముషాల్లో చెవుల్లో పడ్డ మాటలు మాత్రం తీపులు దీస్తున్నాయి!........

"ఛీ ఛీ! ఎంత బుద్ధి హీనంగా ప్రవర్తించావు లక్ష్మీ!....ఆ ఉత్తరాన్ని చూచి వాడెంత కంగారుపడిపోయాడో?....ఏమంత కొంపలు మునిగిందని అలా రాశావ్? పాపం!....ఈపాటికి వాడు కన్నతిప్పలు పడి వస్తుంటాడు."

"రావడ మేమిటి? వచ్చి వాకిట నిలబడి ఆ మాటలు వింటున్న సంగతి వాళ్ళకు తెలియదు."

"వస్తే రానీయండి చెబుతాను. నేనేగాదు-నాలాంటి ఆడది ఎవరైనా సరే! చిటికెడు విషం చింత లేకుండా మింగి గుటుక్కుమంటుంది కానీ, యిది సహిస్తుందేమో అడిగి చూస్తాను!"

"ఇంతకూ నేనేం చేశానని?"

"అబ్బ! పోనీలెద్దూ!! యింకనూ ఆ పాడు మాట లెందుకు? అదొక పీడకల. వదిలిపెట్టండి."

"ఆవేశంతో కూడిన ఆలోచనలకు, ఆలోచనలతో కూడిన ఆవేశానికి సామ్యం చూద్దామని!"

"మీ కవిత్వానికి సమాధానం చెప్పలేను కానీ పదిరోజులు నేను యింట్లో లేకపోయేసరికి పనిమనిషి కాటుక డబ్బా, కుంకుమ బరిణె, చేతి రుమాలు యింట్లో కనుపిస్తాయా? అది వంటమనిషో, యింటిమనిషో అర్థం కాక నా వళ్లు కంపరమెత్తింది. ఆ ఆవేశంలో నేనేం చేశానో నాకే తెలియదు. ఓ ఉత్తరం గికి పారేశాను. ఇంతకూ నిజం తెలియకుండా వుంటేనా?"

"ఉంటే యేం చేసేదానివో?"

"బోడి ఆడది యేం జేస్తుందండీ! చచ్చి వూరుకుంటుంది."

"ఆఁ! అలాగా!!"........

ఆపై కిలకిలా నవ్వులు. చిలుకా గోరువంకా కలిసి నవ్విన నవ్వులు! ఆ ప్రశాంత వాతావరణంలో నన్ను కలవరపెట్టడానికి నా మీద రువ్విన నవ్వులు!....

రైలు పోతూనే ఉంది. ఆ మాటలు, నవ్వులు కలిసి నా చెవుల్లో ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయి. ఆలోచనలు రైలుతో పోటీ పడుతున్నాయి. అయితే రైలులాగ ముందుకు మాత్రం కాదు—వెనక్కు!....

చిట్టిబాబు, నేను, విజయలక్ష్మి ఒక తరగతిలో చదువుకొంటున్న రోజులవి. ఒక తరగతిలో చదువుకొంటున్నా ఒక తరగతికి చెందిన వాళ్ళం మాత్రం కాదు. విద్యా విషయకంగా ప్రజాస్వామ్యం సాధించిన ప్రగతి యిది. విజయలక్ష్మిది సంపన్న కుటుంబము. సంపన్న కుటుంబములో పుట్టిన సంపెంగ ఆమె! నేను మధ్య తరగతివాడిని. చిట్టిబాబు మాత్రం కట్ట కడపటివాడు. అయితే తరగతిలో మొట్టమొదటివాడు. దరిద్రుణ్ణి దూరంగా వుంచడం లోక సహజం. లోకంలోని దరిద్రనారాయణ సంఘానికి వెరచి ఏడుకొండలవాడే ఏడుకొండల కవతల చేరాడట! కానీ చిట్టిబాబు చుట్టూ చాలమంది చేరేవారు.

ఓ నాటి ఉదయం నోట్లో పచ్చి మంచినీళ్ళు కూడా పోయకముందే చిట్టిబాబు ఓ ప్రకటన చేశాడు. ఆ ప్రకటనతో నేను యేడవాలో నవ్వాలో తెలియలేదు. చేష్టలుడిగి చిట్టిబాబును తదేకంగా చూస్తూ నిలబడిపోయాను. చిట్టిబాబు!....ఓ పూట అంత తిండి మరో పూట కాసిని మంచినీళ్ళ ఫలహారంతో పూట గడిపే చిట్టిబాబు....ఉన్న రెండే రెండు జతల బట్టలను రాత్రిపూట మార్చి మార్చి ఉదుక్కొని చెంబు యిస్త్రీ చేయడానికి చెంబు కోసం పక్కింటిపిల్లవానితో స్నేహాన్ని పెంచుకొన్న చిట్టిబాబు....కాలేజీ

ఆవరణలో వంచిన తలను పైకెత్తకుండా నడుస్తూ....గది వదలకుండా పుస్తకాల పురుగై మార్కులు ప్రోగుచేసుకొంటూ....'అబ్బ! ఎంత బుద్ధిమంతుడ'ని పేరు దెచ్చుకొన్న చిట్టిబాబు....ప్రేమిస్తున్నాడట!....నక్క ఊళవేసింది. నాకలోకం ఊహాపథంలో మెదిలింది. మహాగజేంద్రము మార్గమ్మున హుందాగా నడిచింది. దోమ కనులముందు గిరికీలు కొట్టింది భేదం కొట్టవచ్చినట్లు కనుపించింది. అందుకే అడిగాను—

"నీవు చేస్తున్న పని యేమిటో నీకు తెలుసా?" అని.

"నే నామెను ప్రేమిస్తున్నాను. అంతే!" అన్నాడు చాల తేలికగా. నాకు కడుపుబ్బ నవ్వుతోపాటు అరికాలి మంట నెత్తికెక్కింది. అసూయతో మాత్రం కాదు. వీడి బ్రదుకంతా ఆమె చెప్పులకైనా సరిపోవునా? అన్న సందేహంతో.

"అది సరే బాబూ! ప్రేమించడం చాల తేలిక. ఈ కాలంలో అది గురువు లేని విద్య కూడా. ఎందుకంటే రాస్తున్న నవలలన్నీ, తీస్తున్న సినిమాలన్నీ—ప్రేమ పాఠాల్ని నేర్పడమే పనిగా పెట్టుకున్నాయి గనుక. పోనీ! ఆమె నిన్ను ప్రేమించిందా?" అని అడిగాను.

"ఆమె ప్రేమిస్తే నాకేం? ప్రేమించకపోతే నాకేం? నేను ప్రేమిస్తున్నాను. అది నా తృప్తి!"—అంటూ అదో రకంగా చూశాడు నా కొత్త బోడిగుండువైపు. ఆ ముందు ముందు రోజే నేను వేంకటేశ్వరుని సన్నిధానములో తలనీలాలు తీయించుకొన్నాను.

"కాలేజీ గోడల్లో నీడ చూచుకొంటూ దినానికి నాలుగుసార్లు నాణెంగా దువ్వుకొంటూ వుంటివే నీ ముద్దు ముద్దుల క్రాపును. ఈ నాడు శుభ్రంగా కొట్టిపారేశావే! పోనీ! నీవు అంత భక్తిగా పూజించిన దేవుడు నీతో మాట్లాడాడా? కోరిన వరాలిచ్చాడా? మరెందుకు అలా చేశావంటే—అది నీ నమ్మకం కదూ?" అని గుచ్చి గుచ్చి అడిగినట్లుంది ఆ చూపుల్లో భావం.

అందుకే మాట మార్చాను.

"ఏకపక్ష ప్రభుత్వమైతే కత్తి కెదురుండదు కానీ యిది ప్రేమకద నాయనా? దీనివలన యెవరికేం లాభముంటుంది?"

"ఎందుకుండదు? ఆమెను నా హృదయసీమలో పదిలపరచు కొంటాను. చక్కని విరహ గీతికలు వ్రాసుకొంటాను. కమ్మగా పాడు కొంటాను. అది నా కానందము." ఆనందలహరిలో తేలిపోతూ అన్నాడు చిట్టిబాబు.

చిట్టిబాబు అద్భుతంగా కాకపోయినా ఓ మోస్తరుగా పాడుతాడని తెలుసు. విరహగీతికలు వ్రాస్తాడని మాత్రం తెలియదు.

"అయితే వాగ్గేయకారుడవై పోయావన్నమాట!" ఎకసక్కెమాడింది వ్యంగ్యం.

చిట్టిబాబుకు కోపం వచ్చింది. కొరకొర చూశాడు నా వైపు.

"మీరంతా అనుకొంటూ వుంటారు—రచయితలంటే దైవాంశ సంభూతులనీ, పూర్వజన్మ సంస్కారం కలవారనీ!—దైవాంశము లేదు. గాడిదగుడ్డు లేదు. అవసరం ఆలోచింప చేస్తుంది. ఆలోచనలో భావం పుడు తుంది. భావానికి అందమైన భాష పేరే కవిత్వం!"

"అలాగా!....నాకు తెలియదే?....కాస్త చూపించు తండ్రీ నీ అవ సరం ఎంత పని చేయించిందో చూద్దాం!" అని అడిగాను హేళనగా.

పండ్లూడిన వాడి దవడలా పదహారు సొట్టలు తిరిగిన తన పాత పెట్టెను తెరిచాడు చిట్టిబాబు. అందులో నుండి అంతకంటే పాతదైన ఓ నోటుబుక్కును బయటికి తీశాడు. మాసిన పుస్తకంలో కాగితాలు బాగా నలిగివున్నాయి. జాగ్రత్తగా పేజీలు తిప్పుతూ ఒక చోట ఆగి ఒకసారి నా మొగాన్ని, మరోసారి ఆ పేజీని తదేకంగా చూచి ఆ పుస్తకం నా చేతిలో పెట్టాడు. చూశాను. చూడడమేం ఖర్మ? ఈ కడ నుండి ఆ కడదాకా జాగ్రత్తగా దృష్టి మరల్చకుండా చదివాను. భావము భాష ఒక దానితో నొకటి పోటీపడుతూ సాగింది కవిత్వం. అది 'అవసరం' చేయించిన పనిగా

తోచలేదు. ఆత్మానందంకోసం కవిత అనుకొంంటే – అది అందులో వుంది. ఆశ్చర్యపడ్డాను.

అప్పటికే నేను ఒకటో అర కథలు వ్రాస్తున్న అలవాటు కల వాడిని. కాబట్టి అందరితో చనువుగ తిరిగేవాడిని. ఒకనాడు విజయలక్ష్మితో మాట్లాడుతూ వుంటే ఆమె అడిగింది "ఏమండీ! మీరు కథలేనా రాయడం! పాటలేమీ రాయరా?" అని. ఆ మాటతో చిట్టిబాబు మనసులో మెదిలాడు. ఆతని ప్రేమ వ్యవహారం మనసులో మెదిలింది. ఆపై ఆతని ప్రణయ కవిత్వం తలపును తాకింది. నాకు తెలియకనే చిరునవ్వు నా పెదవుల్ని పరా మర్శించింది. నా నవ్వును అంగీకారంగా తీసుకొని ఆమె పాట వినిపించ మని పట్టుపట్టింది. పాటపాడాను. ప్రేమలో పడ్డ చిట్టిబాబు పాట పాడాను.

"అరె! మీరు పాటలుకూడ బాగా రాస్తారే!" ఆశ్చర్యాన్ని వెలి బుచ్చింది విజయలక్ష్మి.

"ఇది నా పాటకాదండీ! చిట్టిబాబు పాట!"

"నిజంగానా? చిట్టిబాబు పాటలు కూడ రాస్తాడా?"

"రాయడమేగాదు చక్కగా పాడుతాడు కూడా!"

"ఏదో పుస్తకాల పురుగనుకున్నాను. నిజంగా నాకు తెలియదే!"

కను రెప్పలు అలా అలా అల్లార్చి ముద్దు మురిపెంగా పలికింది లక్ష్మి.

"మీకు తెలియనివి యింకనూ చాలా వున్నాయి"—ధీమాగా అన్నాను, చిట్టిబాబు సాక్షాత్ ఈ విజయలక్ష్మిని ప్రేమించడం దృష్టిలో వుంచుకొని.

"అయితే ఆతనిని మనింటికి ఒకసారి తీసుకరారాదూ!"

"ఒకసారేం ఖర్మ? మీ రనుకుంటే వందసార్లు వస్తాడు."

నిజంగానే వందసార్లు కాదు పదివందలసార్లు వెళ్ళివుంటాడు చిట్టి బాబు ఆపై విజయలక్ష్మి యింటికి. ఆ పదివందలసార్లలో వంద ప్రణయ

గీతాలు వ్రాశాడు. ఆ వంద గీతాలను విజయలక్ష్మి అందంగా అచ్చు వేయించింది. ప్రతి గేయానికి ఓ బొమ్మ గీయించింది. ఆ బొమ్మల్లో ఆడ బొమ్మ తనది మగబొమ్మ చిట్టిబాబుదిగా వూహించుకొనింది. ఆ పై ఊహలకు ఊపిరిపోసి చిట్టిబాబును అమాంతంగా ప్రేమించింది. పెద్దలు కాదంటే కాదన్నారు. ఆమె అవునంటే అవునన్నది. ఒక్కగా నొక్క కూతురి ముచ్చట కాదనలేక పెద్దలు తలలు వాల్చేసరికి ఆమె కూడ తల వాల్చింది సిగ్గు బరువుతో. తల వాల్చిన తరుణంలో చిట్టిబాబు గట్టిగా మూడు ముళ్ళు వేశాడు. ఇంచుమించు ఆ పెళ్ళికి పెద్దను నేను!

ఆ పై చిట్టిబాబు—అసలే బుద్ధిమంతుడైన చిట్టిబాబు బంగారుకు వాస నబ్బినట్లు కాగా, బంగారుబాబయ్యాడు. బాగా చదివాడు మామగారి సాయంతో. బంగారంలాంటి ఉద్యోగాన్నే సంపాదించాడు. కలలుగన్న జీవితాన్ని కమ్మగా అనుభవిస్తున్నాడు. నేను నమ్మకమైన 'ఎన్జీవో' జీవితాన్ని భరిస్తున్నాను. సృష్టి చిత్రమేమోమరి! కొందరి జీవితాలు సినిమా కథల్లాగా చిత్ర విచిత్రంగా మారిపోతూంటే—మరి కొందరి జీవితాలు ఓ గూటానికి కట్టుబడ్డ గొడ్డుల్లా ఆ గూటంచుట్టూ గిరికీలు కొడుతూనే వుంటాయి. కొందరి జీవితాలు నిత్యనూత్నంగా విచ్చి వికసిస్తూంటే—కొందరి జీవితాలు అలానే మ్రోడువారిపోతున్నాయి. ఈ సమతా సాధనకు కవులు రచయితలు రాజకీయ నాయకులు ఎవరి తిప్పలు వారు పడుతున్నారు. అయినా ఒకరు ఎదగరు. మరొకరు తగ్గరు.

చదువు మమ్మల్ని ఒకచోట చేరవేస్తే జీవితం మమ్మల్ని మూల కొకర్నిగా విసిరి పారవేసింది....దాని లక్షణమే అంత!—అయితే మాత్రం విజయలక్ష్మి చిట్టిబాబులు నన్ను మరచిపోలేదు. వాళ్ళ అనుబంధానికి కారణం నేనేనని వాళ్ళ భ్రమ. పెండిండ్లు ఈ లోకంలో నిర్ణయింపబడినవి కావని నా నమ్మకం. నేనే వాళ్ళిద్దరికీ ముడివేశానని వాళ్ళ నమ్మకం. వారానికో ఓ నిడుపాటి ఉత్తరం వ్రాయడం తత్ఫలితం.

విజయలక్ష్మి ఉత్తరం వ్రాస్తుంది. ఆమె ఎప్పుడు వ్రాసినా కవరే వ్రాస్తుంది. అది కూడ యెడమవైపున చక్కని ఖాళీ స్థలాన్ని వదలి ముద్దు పెట్టుకొందామన్నంత ముచ్చటగా వ్రాస్తుంది. తీరా ఉత్తరం పూర్తి చేసే టప్పటికి అది అటు తిరిగి, యిటు తిరిగి, సూచనలు షరాలతో నిండి, 'అయ్యో! యిక కాస్త జాగా వుండివుంటే!' అన్న కొదువను మిగిల్చి పూర్తి అవుతుంది. ఆ ఉత్తరం నా టేబులుమీద కనబడ్డప్పుడు ఆ రోజంతా పండుగే! ఆ రోజు ప్రభుత్వం యిస్తున్న జీతం దండుగే!

అలాంటి విజయలక్ష్మి కార్డు వ్రాసింది. ఒక్కటంటే ఒక్క వాక్యంతో కార్డు వ్రాసింది. "రాజూ! నువ్వు రెక్కలు గట్టుకొని యిక్కడ వాలకపోతే నా జీవితమేమవుతుందో నాకే తెలియదు!" అన్న ఒక్కటే వాక్యంతో కార్డు పూర్తి చేసింది. రెక్కలు గట్టుకొని కాకపోయినా, ముప్పు తిప్పలుపడి మా మేనేజరు మిడిగుడ్లు, మూతి విరుపులు, మెడవిరుపులు కిక్కురుమనకుండా భరించి మూడు రోజులు సెలవు సంపాదించి పుట్టి మునిగినట్టు పరుగెత్తి యింట్లో అడుగుపెట్టబోతే అడుకు ముందుకు కదల లేదు. నిలబడి విన్నాను. నవ్వాలో యేడవాలో తెలియలేదు. వాళ్ళ వాదనల ద్వారా తేలిన సారాంశమేమిటంటే?—అమ్మగారు పదిరోజులు ఊళ్ళో లేక పోయారట! అయ్యగారు యింట్లో ఒంటరివాడేనట! ఒంటరి అయ్యగారికి తోడు వంటమనిషి. ఆ వంటమనిషి కాటుక డబ్బా, కుంకుమబరిణె, చేతి రుమాలు యింట్లో అమ్మగారు అడుగుపెట్టేసరికి కనుపించాయట. కంపర మెత్తి, కాలుగిరి, ఖణీల్లని ఆంకె వేసిందట—గోమాతలాంటి భారతనారి! మగధీరుడు మాత్రం సామాన్యుడా? అతడు కూడ సై అంటే సై అని వుంటాడు. అదృష్టవశాత్తు ఎలాగో నిజం తెలిసిపోయింది. చెలరేగిన స్పర్ధ పులిసిపోయింది. ఆ నిజం ఎలా తెలిసిందో తెలుసుకొనే అవకాశం నాకు లేకపోయింది. దాంతో నిమిత్తం కూడ నాకు లేదు. వాళ్ళ జీవన స్రవంతి సాఫీగా సాగిపోవడమే నే నెప్పుడూ కోరుకొనేదిది.

వాళ్ళ అన్యోన్య దాంపత్యము,....కలిగిన చిన్న అంతరాయము.... అంత చిన్నసంగతి ముందు వాళ్ళు యేళ్ళ తరబడిగ సాధించిన పరస్పరావగాహన వీగిపోవడము....వాళ్ళు రేగిపోవడమూ....అంతా చిత్రంగా కనుపిస్తూంటే ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాను. రైలు అక్కడక్కడ ఆగుతూ సాగుతూ పోతూనే వుంది.

"ఏఁవిటిది?" రైలు శబ్దాన్ని మించిన గద్దింపు చెవిని పడింది.

ఆలోచనలను అటకకెక్కించి చూద్దును గదా! ఎదురు సీట్లో.... అల్లంత దవ్వులో ఒకావిడ! ఎడమచేతిలో సగం తెరచిన పెట్టెను పట్టుకొని వుంది. కుడిచేతిలో ఒక కొత్తచీర వుంది. సగం తెరచిన పెట్టెనుండి చల్లగ సంగ్రహించిన బిస్కట్ పొట్లంతో యిద్దరు పిల్లలు రాజీ పడుతున్నారు. ఆమె, ఆమె భర్తలాంటి మగవాడు చీరతో పోటీ పడుతున్నారు.

"ఎందుకండీ అట్లా గుడ్లు మిటకరిస్తారే? వినిపించలా....అడుగుతున్నది మిమ్మల్నే!"

"చెల్లాయికి...." నీళ్ళు నములుతున్నాడతడు.

"సంతోషించాం! ప్రియురాలి కనలేకపోయారూ? మారు కట్టుకోవడానికి చీరలేక మగ్గిపోతున్నా, ఒక్క చీరపేలికకోసం వందసార్లు మొత్తుకొన్నా చెవిని పడదు. ఆ పిల్ల వాళ్ళని చూడండి! కొడుకులని చెప్పుకోడానికే సిగ్గేస్తుంది. అయినా చెల్లాయట! చెల్లాయ్!!....హుఁ! ఇంతకూ ఒకరినని యేం ప్రయోజనం? నా రాత సరిగ్గా రాసి యేడ్చివుంటే నే నీ యేడుపులు యేడవవలసి వచ్చేదిగాదు!"

అది రైలుపెట్టె అని ఆమె మరచిపోయింది. తమ చుట్టూ తమ సంగతి మరచి చెవులు రిక్కించే మానవజాతి వుందని ఆమె మరచిపోయింది. తన ధోరణి తనదిగా వుంది. అంతవరకు నిందితుడై ఆమెవైపే తదేకంగా చూస్తూ వుండిన మగధీరుని చూపులు అటు యిటూ మళ్ళాయి. కొందరు ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నారు. సన్నగా కొందరు కళ్ళతో

మరి కొందరు బిగ్గరగా పళ్ళతో నవ్వుతున్నారు. అరికాలికింద రైలు చక్రాల మీది మంట ఆ మగరాయుడి నెత్తికెక్కింది.

"ఆ బ్రహ్మగాడికి బుద్ధిలేక రాస్తే రాశాడుగానీ, వాడికి బుద్ధిలేదని గ్రహించిన నీ బుద్ధిమాత్రం చాల గొప్పది. నాతో యిలావుండి నువ్వేడుస్తూ నన్నేడిపించడమెందుకూ? నవ్వుతూ,నవ్విస్తూ ఎక్కడ హాయిగా వుంటావో అక్కడికే వెళ్ళిపోరాదూ! ఒక్కనాటితో పీడ విరగడవుతుంది!"

"ఆఁ! అలాగా!!....ఆ పైన యెవతెనో దారిన పొయ్యేదానిని తెచ్చి పెట్టుకొని కులుకుదామనా?....ఛీ ఛీ! సిగ్గు లేకపోతే సరి!...." అంటూ ఆమె చూపు మరల్చింది. అప్పటికది రైలుపెట్టె అని గ్రహించి నట్లుంది. ముఖం క్షణ క్షణానికి రంగులు మారింది. కండ్లు నిండుకొన్నాయి. అభిమానం చూపిన పెగ్గె అది!

"రండి! మీ చేతులతోనే గబుక్కున కింద తోసేయండి. పడి చస్తాను. మీ రన్నట్లు ఒక్కనాటితో పీడ విరగడైపోతుంది!"—

ఆమె అతని చేతినిబట్టి లాగుతూ వుంది. పెనుగులాటలో పైట జారింది. తలలో పువ్వులు జారాయి. రైలుపెట్టెలో నవ్వులు చెలరేగాయి. ఏదీ గమనించని స్థితిలో ఆమె వెక్కి వెక్కి యేడుస్తూ వుంది. ఇద్దరు పిల్లలు బిస్కట్ పొట్లాన్ని వదలిపెట్టి తల్లిని చుట్టుకొన్నారు. కసుగందుల యేడ్పులు ఈ కమ్మని దృశ్యానికి రంగులు పులుముతున్నాయి. "చేయి వదులుతావా? లేదా?"—అంటూ చేయి పైకెత్తుతున్నాడు తాళిగట్టిన ధీరుడు.

"ఛీ ఛీ! మీకేమన్నా బుద్ధుందా లేదా? ఇన్నేండ్లు సంసారంచేసి యిద్దరు బిడ్డల్ని కనుక్కొని యింకా కుక్కల్లాగా కాట్లాడుతున్నారే....తోడ బుట్టుకు ఒక చీరతీసిస్తే నీ యబ్బ గంటేఁవి పొయ్యింది. మీ అన్న నీకొక చీరతెస్తే మీ వదిన వాడినలా అడిగితే నువ్వేమంటావు?....పోనీ! ఆడది అడిగితే అడిగింది....దాని బుద్ధే అంత....దానికి చెయ్యి చేసుకుంటావే?.... చాలుగాని కుచ్చోండి!"—ఓ పండు ముత్తయిదువ నిండు హృదయంతో యిద్దరినీ గదమాయించింది. నాలాంటి ఒకరిద్దరు ఆశ్చర్యంగా ఆమెవైపు

చూస్తే "ఏం వుందిలే నాయనా! ఆలూ మగల కొట్లాట ఆరికకూడు వుడికే దాక!" అని సమాధానపరచింది. అంత తేలికగా ఆమె సమాధాన పడ గలిగింది కానీ, నా సందేహం నాది. ఆ దృశ్యం నా కనులముందు మెదిలేసరికి యిక జన్మలో వాళ్ళు ఒకరి మొగ మొకరు చూచుకోలేరన్న సందేహం కలుగుతూ వుంది. వెంటనే చిట్టిబాబు సంసారం చిందులేస్తూ ముందు కన బడింది. మనసు గందరగోళంగా వుంది. రైలు పరుగెడుతూనే వుంది. నా మనసు శూన్యాన్నిచూస్తూ ఈ సమస్యా పూరణకు ప్రాకులాడుతూవుంది.

ఎంతసేపు గడిచిందో తెలియదు. బాగా పొద్దుపోయినట్లుంది. రైలు ఓ స్టేషనులో ఆగింది. విద్యుత్కాంతులతో 'ప్లాట్‌ఫారం' వింత కాంతు లీనుతూ వుంది. ఇంతవరకు కీచులాడు కొంటున్న ఆలుమగలు ఆ స్టేష నులో దిగడానికి సామానులు సర్దుకొంటున్నారు, ఆదరాబాదరా. ప్లాట్‌ఫారం బాగా రద్దీగా వుంది. బండి ఆగీ ఆగకముందే ఎక్కేవాళ్ళు, దిగేవాళ్ళు తోచులాడుక చస్తున్నారు. ఆ తోచులాటలో కాలు, చేయి యేదో ఒకటి తప్పక పోగొట్టుకొంటారేమో అన్న భావన బయట నిలబడి చూస్తున్న వాళ్ళకు కలుగుతూవుంది. ఎక్కేవాళ్ళు దిగేవాళ్ళకు, దిగేవాళ్ళు యెక్కే వాళ్ళకు నిదానాన్ని గురించి పాఠాలు చెప్పడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. చెబు తున్న పాఠాలను పెడచెవిని పెడుతున్న నేటి విద్యార్థిలా, ఆ తోచులాటలో యిరుక్కున్నాడు యింతవరకు భార్యతో యుద్ధానికి తలపడిన మగధీరుడు. మనిషి గోగుదంటులా సన్నగా వుంటాడు. ఆయాసపడుతూ అదోరకంగా దగ్గుతున్నాడు. దగ్గుతూ దిగలేక నలిగిపోతున్నాడు. ఆ మానవుడి సతీమణి మధనపడిపోతూ వుంది. "అబ్బబ్బ! ఏం పాడుగుంపో? రీతి రివాజులేదు. వీళ్ళకంటే గొఱ్ఱెలగుంపు మేలు!" అని వాపోతూ వుంది. "నిదానంగా యెక్కి దిగితే మీ అబ్బగంటేం పోతుంది?" అని అందరినీ మందలిస్తూ జాగ్రత్తగ దిగమని భర్తను హెచ్చరిస్తూ వుంది.

అతడు దిగాడు. ఆమె చెప్పినట్లు జాగ్రత్తగానే దిగాడు. ఆపై

యిద్దరు పిల్లలను దింపుకొన్నాడు. ఆమె చేతిని పట్టుకుని మెల్లగా దిగమని హెచ్చరిస్తున్నాడు. ఎవరి తొందరలో వాళ్ళుంటే—"ఆడమనిషి దిగటం తెలియడంలేదూ?" అని అందరిపైన గుడ్లురుముతున్నాడు. ప్లాట్‌ఫారం కాస్త యెత్తున కట్టినవాళ్ళని నిందిస్తున్నాడు. నా ఆశ్చర్యానికి అవధులు లేవు. గంటకు పూర్వం, ఈ పెద్దమనిషి, 'ఫో! ఎవడితో నీ కిష్టమయితే వాడితో పో! పీడ విరగడవుతుంది!' అని పదిమంది ముందర పబ్లిక్‌గా చాటింపుచేసిన పెద్దమనిషి—పడుతున్న ఆవేదనకు అర్థం తెలియలేదు. రైలుపెట్టెలో స్వజాతి నవ్వులు గసపోసుకొంటున్నాయి.

అంతలో యెవ్వరో ఓ పల్లెటూరి మొద్దబ్బాయి. ముద్దుగ వున్నాడు. 'అసలు సిసలయిన తెలుగుజాతికి వారసుడిని నేను!'—అన్న తీరుగావున్నా యతని దుస్తులు. పండ్లసందున టిక్కెట్టు కరచి పట్టుకొన్నాడు. చేతిలో పాతసంచి ఒకటుంది. మరోచేత్తో వూడిపోతున్న గోచీని సర్దుకుంటున్నాడు. రైలు వెళ్ళిపోతుందేమో అన్న తపన వాడిది. ఏదీ గమనించే స్థితిలోలేడు. కండబట్టిన పొట్టేలులా పెట్టెలోనికి జొరబడ్డాడు. పల్లెటూరి మొద్దబ్బాయి చేయి ఆ హడావుడిలో దిగుతున్న సాధ్వీమణికి తగిలింది. మగధీరుడు రెచ్చిపోయాడు.

"కండ్లు కనపడలా?....ఆడవాళ్ళు దిగుతున్నారన్న యింగితజ్ఞానం కూడా లేదు. ఛీఛీ! వట్టిఫూల్స్!"

"పొరపాటయిందయ్యా!....రైలెల్లిపోతుందేమోనీ తొందరపడితి! ఏఁవనుకోబోకండయ్యా!" తప్పు తెలుసుకున్నాడు పల్లెటూరబ్బాయి. వాడి మాటల్లో తపన వుంది.

"రైలెక్కడికిరా పొయ్యేది?....సుద్ద పల్లెటూరి గొఱ్ఱెలా మాట్లాడుతున్నావే?"

"నేను గొఱ్ఱెకాదయ్యో! మేకపోతు!...."

"ఆఁ!"

"మరేందయ్యా? నీ యిష్టమొచ్చినట్టు నోరుపారేసుకుంటుండావు.

చేసినతప్పు ఒప్పుకుణ్నోడు గొప్పోడవతాడు. పొరపాటయిందని సెప్పినా తెల్సుకోలేని నువ్వు గొప్ప! నీ యబ్బ గొప్ప! నీ తాత గొప్ప!!"

రైలుపెట్టె విరగబడి నవ్వింది.

"ఎవరితోనో నవ్వుతూ నవ్విస్తూ హాయిగా వుండు! ఫో!!" అని గంటక్రితం ధారాళంగా పర్మిషన్ యిచ్చిన పెద్దమనిషి పొరపాటుగ పర పురుషుని చేయి తగలడాన్ని సహించలేకపోవడం నా మెదడులో మరిన్ని ఆలోచనల్ని పులిమింది.

గార్డుచేతిలో పచ్చదీపము తలమీద మూరెడు పైకిలేచి శోభాయ మానంగా వెలుగుతున్న విద్యుద్దీపాలను 'చూడు నా దెబ్బ!' అని సవాలు చేసినట్లు అటు యిటు ఊగిసలాడేసరికి రైలు బయలుదేరింది.

కొన్ని ఆలోచనలను, అనుభూతులను వదలిపెట్టి మరికొన్ని కొత్త ఆలోచనలను, అనుభూతులను మోసుకొని రైలు బయలుదేరింది.

విజయలక్ష్మి చిట్టిబాబుల సంసారం కనులముందు కదలింది.

రైలుపెట్టెలో కీచులాట కిచకిచ నవ్వింది.

ఈ అనుభవం నా ఆలోచనలకు ఓ అందమైన ముడివేయడానికి ఆతురతపడుతూ వుంది.

'రైలు ఒక సంసారము. రెండు రైలుపట్టాలు ఆలుమగలు. రైల్వేస్టేషన్లు ఆలుమగలమధ్య జగడాలు....రైలు గమ్యస్థానం చేరుతుంది. ఆలుమగ లనబడే రెండుపట్టాలమీద సంసారమనబడే రైలు....జగడాలనే స్టేషన్లలో ఆగుతూ ఆగుతూ గమ్యస్థానం చేరుతుంది!'

అనుభవం నేర్పిన పాఠం యిది! నాలో నేను నవ్వుకొన్నాను. నవ్వుతూ ఆ పండుముత్తయిదువ వైపు చూశాను. ఆమెకూడా నవ్వుతూ వుంది. అది నవ్వుగాదు. ఆ తల్లి జీవితానుభవాల తోరణంలో అరవిరిసిన నవ్వు! 'నాయనా! ఆలూమగల కొట్లాట ఎంతసేపు? ఆరికకూడు ఉడికే దాక!' అన్నట్లుందా నవ్వు!

రైలు పోతూనే వుంది!

*